

## "EDINOST"

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdankih ob četrkih, četrkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. —,90, izven Avstrije f. 1,40 za tri mesece . . . 2,60 . . . 4.— za pol leta . . . 5.— . . . 8.— za vse leto . . . 10.— . . . 16.— Na naročbe brez priložene naročilne se ne jemlje ozir.

Posamično številko se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., v Gorici po 3 nč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 2 nč., v Gorici 4 nč.

## EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

Oglasi se račune po tarifu v petitu; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega tiskanih vrstic. Poslana osmrtnice in javnozahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upravnništvo ulica Caserma 13. Odprte reklamacije so proste poštnine.

## Na zdar!

Zopet stara, žalostna pesem! — vzklikno gotovo mnogokateri čestitih čitateljev, ko prečita te-le vrstice. Da, to je res že stara in marsikomu morda tu že dolgočasna pesem o — nedostatkosti naše organizacije. Nedostatkost je naša organizacija v velikem, to je s ozirom na splošno položeno, naše, in nedostatkost je tudi v malem. A s to pesmijo se bomo morali oglašati tako dolgo, dokler ne pridemo do primerne organizacije v našem narodnem delu s ozirom na ves narod in za vse stroke javnega življenja, a poleg tega še do primerne in popolne organizacije, kakoršne potrebujemo še posebej s ozirom na lokalne razmere v vsakem posamičnem kraju.

Take organizacije za vsak posamični kraj potrebujemo slasti ob periferiji.

Živ dokaz za to našo trditve so gotovo naše tržaške razmere, kjer je na nevespečnosti našega narodnega dela poleg neugodne konstelacije v naši notranji in zunanji politiki najhujša kriva — nedostatkost naše organizacije.

Poznavalec naših tržaških razmer ne bo težko dopovedati to. Krivično bi bilo sicer, ako bi hoteli zanikati, da se ne bi bilo storilo že mnogokaj v odpravo tega nedostatkost — toliko, da se nekateri naši rodoljube preobremenjeni že sedaj —, ali vendar vse premalo, da bi mogli govoriti o primerni ali morda celo o dovršeni organizaciji. Tu imamo sicer že celo vrsto pevskih društev, tu imamo gospodarska in konsumna društva, tu imamo svoja delavska in podporni društva, tu imamo svojo čitalnico, tu imamo svojega „Sokola“, tu imamo svojo hranilnico in posojilnico, tu imamo svoje podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, tu smo v najnovejšem času osnovali prepotrebno „Kmetijsko družbo“ in ravno te dni smo naperili svoja prizadevanja v to, da zasnujemo v našem morskem Križu vinarstvo sadrugo. Slednjic imamo tu svoje politično društvo „Edinost“ in pa „Delavsko izobraževalno in prava-varstveno društvo.“

Pevska društva zbirajo pod svoje okrilje našo okoličansko mladino in vrše tako svojo dolžnost, v kolikor jim dopuščajo neugodne razmere. In smelo rečemo, da se je ta del naše organizacije obnesel prav dobro; najbolj dokaz temu je, da se ta naša pevska društva vsrkčujejo že leta in leta, dočim so nekdanje čitalnice jelo hirati le preneglo in je krasnemu začetku navadno brzi koraki sledil — propad.

Tudi naša gospodarska in konsumna društva drže se krepko, povspešujoč, kolikor jim to dopuščajo skromna sredstva, samo-

stalnost našega okoličanskega ljudstva v gospodarskem pogledu. Tem društvom je pač želeli, da bi se razvitala in jačila, kajti brez osamosvojenosti na gospodarskem polju ni misliti na osamosvojenost na političnem in narodnem polju.

Iz istih vzrokov se moramo veseliti lepega razvitka našega denarnega zavoda: hranilnice in posojilnice. Tudi temu našem zavodu je namen, osvoboditi kmota, trgovca in obrtnika iz pesti tujerodnega kapitala — sveda se v širih mejah, nego morejo to dosežati gospodarska in konsumna društva. In posebnim zadovoljstvom nam je naglašati, da se zaupanje našega ljudstva (ki je navadno jako nezaupljivo do vsega, kar je domačega v tej stroki) širi od dne do dne. To bodi v zahvalo in — vspodbudo onim odličnim možem, ki se toli nesebično in požrtvovalno trudijo za prosvetev tega zavoda.

Naša čitalnica zbira v svojem krogu cvet našega naseljenja — našo inteligencijo; naši podporni društvi stii pravi blagoslov božji mnogoštevilnemu delavskemu stanu slovenskemu v mestu Tržaškem. To so vam pravi pribežališči našim delavcem in na stotine je naših ljudij, koje stii ti društvi rešili gnotne in duševne pogube.

Jako srečna misel je bila ustanoviti „Kmetijsko družbo“ za Tržaško okolico, kajti uprav tu, kjer je vsaka ped zemlje tako rekoč zlata vredna, nedostaja skoro popolnoma pravega zmišla za razumno izkoriščevanje tega, kar nam nudi božja narava. V tem pogledu je bila naša okolica do sedaj jako zanemarjena, kajti nikdo se ni brigal za poučevanje ljudstva v racionalnem gospodarstvu sploh, in posebno še v vinogradstvu in kletarstvu. Tu se odpira dotičnim okoličanskim razumnikom široko polje za blagotusno delovanje.

Naše podružnice družbe sv. Cirila in Metoda so med najmarljivejšimi pri plemenitem delu za našo mladino, našo bodočnost. Na stotine starišev in dece blagoslovija hvaležno plemeniti trud rodoljubnih gospodov in gospa.

Politično društvo „Edinost“ se bavi pridno in tudi poseza v razna politična vprašanja, ako to zahteva korist našega slovenskega življa. Z ozirom na to društvo nam je pač izraziti željo, da bi se našo ljudstvo oklenilo v veči meri tega društva, kajti beseđa političnih društev je le tedaj veljavna, ako vidijo odločilni činitelji, da stoji za njimi ves — narod.

In kar se dostaja „Delavskega izobraževalnega in prava-varstvenega društva“, nam je povedati, da je istemu namen varovati gnotne in politične koristi delavskega stanu. Delokrog temu društvu je torej sličen delo-

krogu „Edinosti“, le s to razliko, da je bolj omejen. A voditelji tega društva naj bodo uverjeni, da jim pojde društvo „Edinost“ rado na roko, ako se bodo neizprosno izogibali tistih pogubnih nazorov mednarodne demokracije, ki noče poznati ni Boga, ni domovine, ni narodnosti.

Sedaj pa nam preostaja še, da sprogovimo par besedij o našem „Tržaškem Sokolu.“

Gori smo navedli razne člene v naši narodni organizaciji. Lepa vrsta je to, a vendar ne popolna. V verigi naše organizacije je vendar videti še veliko praznoto, koje moramo popolniti, ako hočemo, da pride naš življ v mestu do prave veljave, primerne njega številu. A uprav „Tržaški Sokol“ je poklican, da popolni to praznoto.

Kakor razvidno iz povedanega, je več ali manj preskrbljeno za vse naše sloje, le jednega smo zanemarjali do sedaj v moralnem pogledu na neodpusten način, in to je naš srednji stan: naši mali trgovci in obrtniki.

Mladina iz teh stanov tavalja je do sedaj okolo kakor izgubljene ovčice in se nam — pogubljala, ker ni našla nikjer zavetja. Škoda, izvirajoča iz tega nedostatkost za našo narodno stvar, se ne da niti preračunati. Približno si jo lahko predoči le oni, ki vé, koliko slovenskih malih trgovcev in obrtnikov posluje tu v Trstu; a vse te obitelji so bile izgubljene za nas navadno že v drugem rodu — in po naši lastni krivdi.

Sinovi teh rodbin postanejo danes ali jutri samostalni gospodarji in volilci — zajedno pa tudi narodni mladenčji ali pa celo odkriti in srditi nasprotniki, ker nismo storili ničesar, da vnamemo v njih čut domovinske ljubezni.

Tu treba hitre pomoči in intenzivnega dela, da popolnimo, kar smo zamudili. In to delo je prevzel naš „Tržaški Sokol“ in si v dosegu tega plemenitega namena naložil ravno kar velikansko breme. Najel je namreč nove velike prostore, v koje hoče vabiti našo zapuščeno in v narodnem pogledu zanemarjeno mladino: najel je veliko telovadnico, katero je imel dosedaj v svojih rokah nemški „Turnverein“. Svoje telovadne kurze hoče urediti tako, da se bodo mogli udeleževati društvenega življenja vsi naši mladenčji, naj jim bo posel ali delavni čas tak ali tak. Skrbel boče za drugo različno razvedrilo in je postavil v ta namen v prostani telovadnici prav lep oder. Iz kratka: uredil je vse tako, da postane to društvo mogočna privlačna sila za našo slovensko mladino.

Tu se bode ista vadila v telesnih in duševnih krepostih, da se nam ne pogubi ni telesno ni duševno. Prevzel je torej naš „So-

kostij. Izza meglene tančice so se videli črni obrisi kolib, suho tenko grmovje in drevje, gole meje ali kak razbit dimnik, a od štajerske strani molel je iz sive nepretrne megle samo vrh stolpa Videmske cerkve. Navzlic vsemu temu je bilo v Krškem živo, kot da je proščanje, kot da je sejem, in neštevilno črnih podob se je pomikalo po nejasni megli. Krško je polno. Kako ne bi bilo? Saj stoji tu hrvaška kmetijska vojska, čakaje brate Uskoke, kateri se bodo danes pridružili kmetom, kakor je naznanil Drmačič, vrhovni se iz Kostanjevice k Ilji. Turna, dejal je, zapodili so Žumberčanje, a sedaj beži baron k Novemumestu. Vojska je napolnila vse hiše, toda majhen je trg. Po ulicah pa dol pod Leskovcem do Drnove razpostavila se je vojska pod milim nebom. Neštevilno ognjev se rudeči skozi megle. Tu počivajo kmetje, pričakuje brate. Nimajo skrbij, ne poznajo strahu. Čemu? Gosposke vojske ni daleč na okrog. Glej, kako veselo plapola ogenj. Okolu njega se je raztalaj sneg v velikem kolobaru

kol\* prekrasno in plemenito nalogo ter hoče s vso silo delati za narodno in posredno tudi za versko stvar; zasluži torej, da ga podpirajo naši rodoljube kar najizdatneje.

Tudi treba izpregovoriti par resnih besed. Nепreviđeno in nespametno bi bilo, ako bi si hoteli zatiskati oči pred dejstvom, da ima sokolstvo mnogo nasprotnikov, to pa zato, ker se ne razumemo.

Mnogim se vidi sokolska ideja le igrava, a ti ne poznajo nje namena in nje zadače. Do teh se obračamo danes z resnim vprašanjem: ali naj zamočemo ravno mi siromašni Slovenci ono izdatno sredstvo, katerega so se posluževali vsi drugi kulturni narodi, da vnamemo v širih masah ljubezen do domovine in do idealov? Kajti povsod drugod so bila našim sokolskim društvom slična društva važen činitelj pri narodni vzgoji in zlasti narod češki je dosegel do svoje zavednosti le pripomočjo svojega sokolstva, dospeloga na vrhunec popolnosti. In da ima naš „Tržaški Sokol“ resno voljo postati tak činitelj, povedali smo že gori.

Drugi zopet — in to posebno v najnovejši dobi — mrzé naše sokolstvo, ker je smatrajo kot strankarsko organizacijo. Temu domnevanju moramo oporekati najodločneje, kakor mu je oporekal starosta Celjskega Sokola že na Postonjski slavnosti. Sokolstvo ne pozna ni strankarstva ni politike, ker je po svojih pravilih tud poznati ne sme. Sokolstvu je jedini namen poštena vzgoja naše mladine. In z ozirom na potrebno organizacijo s posebnim ozirom na lokalne razmere — kakoršne smo naglašali že gori — je društvo „Sokol“ v Trstu neizogibna potreba, da preskrbimo zavetišča naši do sedaj zanemarjeni mladini iz srednjega stanu. „Sokolstvo“ ne služi torej nobeni stranki, ampak le narodu! Pod „Sokolovimi“ peruti smo vsi bratje brez razlike stanu in mišljenja: v telovadnici „Tržaškega Sokola“ se bode netil le svetli plamen domovinske ljubezni.

Ker pa društvo dosedaj ni imelo zadostnih sredstev v dosezanje svojega namena in ker si je — spoznavši potrebo krepke inicijative — naptilo ravno sedaj ogromno breme, pozivljamo naše rodoljube, da je podpirajo vsi po svoji moči in posnemajo vlega rodoljuba in posestnika iz Škorklje, gospoda Turka, ki je prihitel včeraj z desetakom v roki, doznavaši o krepkem vzletu našega „Sokola“.

Tebi pa, „Sokol“, kličemo danes: dvigaj se v višine idealnega rodoljubja, razprostri na široko svoje mogočne peruti, da se pod tvojim okriljem zberejo vsi slovenski mladeniči v jedinstvu in bratski ljubavi! Tebi volja danes krepki, iz dna slovenske duše prihajajoči: Na zdar!

do črne zemlje. Kraj ognja čepi pastir v sivekovek plašči, z belo janjšeno kućmo na glavi. Lica so mu napihnjena in rudeča, na piščalko piska. Okolu ognja se vije veselo kólo. Zdi se ti, kakor da je ob kresu. Hrvatski možje v pisanih suknjah so si djali postrani kloboke in poskakujejo veselo po tleh. Hrvatski možje so prišli krog pasu brhka kranjska dekleta. Mlادنkam drhte prsa, seva oko, nagibajo glave, pa se nasmihaajo, nasmihaajo izpod obrvij Hrvatom. A malo naprej leži, čepi, sedi starejši možki svet hrvatski, gledajo v kotlo nad ognjem, v razenju, na katerem se vrti jagnje: starejši Kranjci v dolgih kožuhih s polhovkami na glavi gledajo to kólo in se čudijo in smejejo. Ali je to san? Ni. Pij, brate! Čutura gre povrsti. Jujuju! Danes je praznik, jutri je praznik, vask dan je praznik, saj ni gospodarja, ni biča. Ogeaj praskete, voda vre, piščalka piska, kólo se vije, zemlja se trese. Na strani stoji na kupu orožje. Veselo, brate, nikakove skrbji, nikakovega strahu. (Dalje prih.)

## PODLISTEK.

128

## Kmetijski upor.

Egodovalna povest šestajetega veka.

— Spisal Avgust Senoa. Preložil I. P. Planinski. —

— Ná, tu imaš petdeset zlatov.

— Hvala. Vedite, da mislijo kmetje, da bodo Uskoki z njimi. To je dobro, da se bodo prevarili. Lahko noč! Izdajica odide, a malo pozneje krene baron Joško Turn proti žumberčkim goram.

XXXIII.

Tam, kjer Sava, tekoč mej štajerskimi in kranjskimi hribi, pri Vidmu priteče iz žrela v ravno polje, stoji na kranjski strani nasproti Vidmu kot okrajek precej velika gromada gorovja, presekana od dolin in klancev. Kjer se voda ob svojem zagibu dotika gorovja, so bregovi precej strmi, skoraj navpični in toliko da je ostalo toliko prostora mej goro in reko, da se je mogel mali trg Krški prilipiti ob breg. Ob desni in levi strani jedine ulice se vrste skromne slovenske koče okolu stare cerkve. Lesene strehe so jim počrnele, okenoa

so majhna, pristreški mali in leseni, in zdi se ti, kakor bi se bila tu drobna piščeta zbrala okolu kóloje od strahu, ker se nad njimi vije ptica roparica.

Ja v resnici se vije. Stojč kot jastreb vrh pečine, preži na slovenski trg trdni grad nemških gospodarjev. Od Krškega dalje na Vztok, na Jug se odpira ravnina, sredi katere se Sava vije proti Brežicam. Preko nje se razprostira štajersko prigorje do Sotle, a s te strani vidiš na drugem kraji ravnine Uškoške gore, pod katerimi stoji trg Kostanjevica, pod katerimi se vije reka Krka, hiteč k Brežicam. Če kreneš ob gori skozi Krško na Jug, ugreš na holmci Turnograd, na planjavi Leskovce, a dalje na ravnini stoji Drnovo. Tu se deli pot. Jeden drži na Jug čez brod do Kostanjevice, drugi na Zapad v Čatež in čez Mokrice na Hrvatsko. V jutro dne 5. svedčana 1573. leta se je razprostirala nad tem snežnim krajem gosta megla. Solnce se je še borilo z meglo. To ni bila suha, mrzla zima, ampak vlažen mráz, kateri se zajé do



## Politiške vesti.

**„Kompenzacija“.** Nedavno so bili nemški listi raznesli govorico, da je nemškoliberalna stranka privolila v osnutje slovenskega nižjega gimnazija v Celju le proti primerni odškodnini. Mi smo se takoj prav „cifrasno“ zahvalili na taki taktiki, ki s jedno roko jemlje z drugo pa daje, a radovedni smo bili vendar, v čem da bo obostala ta odškodnina? No sedaj vemo: vlada je imenovala dež. šol. nadzorn. na Štajerskem dosedanjega vodjo ljublj. učiteljskega, prof. Linhart, kateri je mrao od mesa nemškoliberalne stranke. Za oeno prepotrepnega slovenskega nižjega gimnazija v Celju so pa položili nič manje važno slovensko ljudsko šolstvo v nemškoliberalne roke. Najlepše pa je pri vsem to, da mi še nimamo svojega gimnazija, da niti še ne vemo, kedar ga dobimo, Nemci pa imajo že svojo „odškodnino“. In potem naj se navdušujemo za tak sistem!

**Grof Kristijan Kinsky,** tajni svetnik, član gosposke zbornice in bivši deželni maršal Nižje-Avstrijski, umrl je dne 2. t. m. na svojem posestvu Matzen na Nižjem Avstrijskem. Bil je pripadnik nemškoliberalne stranke.

**Vojna med Kitajcem in Japonsko.** Dognano je sedaj, da so Japonci sklenili okupacijo Koreje že pred 3 leti. Japonci so jasno dokazali, da so se priučili od Evropejcev ne le modernih umetnosti, posebno pa vojskovanja, ampak da so tudi premeteni diplomati. Izdelali so natančen zemljevid Koreje, in ko je bil ta gotov, premestila je vlada svojega pooblaščenega ministra-odposlanca Otorija — najboljšega japonskega diplomata — iz Pekinga v Seoul, na Korejo. Tam je Otori deloval tako spretno, da so se mogle dne 3. junija t. l. iskroati v Koreji prve japonske čete, ne da bi se bili Korejci ustavljali. Dne 28. istega meseca je naravnost zahteval od kralja Korejskega, da odpove pokorščino Kitaju — a vsi poznejši dogodki so znani. Najboljši dokaz o spretnosti Otoriji je ta, da ni eden evropskih diplomatov v Tokiju (glavem mestu Japonske) ni slutil, kaj kuha japonska vlada. — Poslednja poročila so javila o naskoku Japoncev na kitajske utrdbe „Port Arthur“ (po kitajski Luš-Nu-Kon). Te utrdbe ležijo na severu glavne strategijske ceste Pečili ter so neizmerno važnosti. Strokovnjaki trdijo, da, ako zasedejo Japonci te utrdbe in ladjenice, so gospodarji ceste v Pečili in tudi morejo odrezati prekrbljevanje s živim kitajsko vojsko. Da pa se ne bi mogle več popravljati kitajske poškodovane ladje v ladjenicah utrdob „Arthur“, to se umeje samo po sebi. Torej vidi se iz tega, da postopajo Japonci jako premišljeno. O tem napadu javljajo dne 1. t. m. iz Shangaja Londonškemu listu „Times“: Iz kitajskega vira poročajo iz Tien-Tsina, da je 14 japonskih vojnih ladij s 4000 mož navadilo na Port-Arthur. Japonsko brodovje je dobilo nalog, da vprejme bitko.

## Različne vesti.

**Ces. namestnik vitez Rinaldini** vrnil se je dne 1. t. m. s svojo obitelji v Trst.

**Novi župan v Buzetu.** Dne 1. t. m. je bil izvoljen županom važne te istrske postojanke g. dr. Trina jatič. Slava narodnim Buzetčanom!

**„Tržaškemu Sokolu“** je podaril g. Josip Turk, posestnik v Škorklji, 10 gld. in sicer za nabavo potrebnega pohištva v novi telovadnici. Prirodna hvala mu bodi!

**Za družbo sv. Cirila in Metoda** je darovala obitelj Josipa Zelena iz Senožed 20 kron mesto venca na raket pokojno nje matere, oziroma soproge in tače, gospo Ivane Zelenove, rojene Piano in umrle dne 26. m. m. Pokojnica je še pred smrtjo izrazila željo, da naj jo poneso brez posebnega lišpa k večnemu počitku. Mir in pokoj duši pokojnice, a vse čast onim, ki so tako lepo proslavili nje spomin!

**Predsednik višjega dež. sodišča v Gradcu in „Pravnikova“ terminologija.** Predsedniku omenjenega sodišča, grofu Gleispachu, poklonilo je društvo Pravnik jeden iztis svoje nove „nemško-slovenske pravne terminologije“. Gosp. predsednik je pisal na to načelniku g. drju. Ferjandiću jako laskavo pismo, v katerem se toplimi besedami zahvaljuje na darilu, obetajoč, da bo de poakrbel, da so

bode rabilo to delo uradoma, ter da bo de dal pregledati na njega podlagi tudi slovenske tiskovine. Tako se nadeja g. grof, da se do seže jednotna terminologija pri sodiščih, odvetnikih in notarjih po vseh krajih, kjer bivajo Slovenci.

**Društvo „Radogoj“** je razpravljalo v poslednji svoji odborovi seji med ostalim tudi o dijaški razvadi „menzure“ (dvojbojev), ki se pojavlja celo med člani dijaške zveze „Slovenija“. Odbor je to šego, ali razvado, jednoglasno obsodil, izjavljajoč, da se ji nihče ne sme udati, kdor ima, ali želi imeti podporo od društva „Radogoj“. Ta dobrohotni sklep beležimo s veseljem, kajti s tem se je postavil odbor „Radogoj“ na strogo katoliško stališče in je pokazal, da mu pač sleherni sme zaupati.

**Skrb za razdeljenjenje narodne inteligencije v bodočnosti.** „Slov. Narod“ v svoji številki z dne 1. t. m. popolnoma odobruje naš članek, v katerem smo govorili o sedanjih narodnih organizacijah, naglašajoč, da ne skrbimo povsodi dovolj za vzgojo narodnega naraščanja. Vsa inteligencija tišči v Ljubljano — kjer pa bi najbolj potrebovali narodnih delavcev, tam jih nedostaja! Pošiljajte zatorej dijaške vsaj poslednja leta v tršaške ali goriške srednje šole!

**Voloska-Opatija.** Pišejo nam: Ta dva kraja sta tako znamenita, da zaslužita po vsej pravici, da bi se po naših časopisih čitala vsaki teden kaka vest o njiju. Tu bi našli vedno dovolj gradiva, koje bi sanimalo širše občinstvo. Našli bi marsikaj, kar treba hvaliti, a tudi marsikaj, kar treba grajati. Danes hočem jas neka na kratko povedati. Volosko in Opatija sestavljata pravo za pravo le eno celino, sbok česar bi morali skrbeti jednakomerno za obe strani. Do sedaj ni tako. Opatija ima volike prednosti, a Volosko se sanemarija v mnogih stvareh. V Opatiji skrbijo bolj za čistoto, kukor pa na Voloskem, v katerem poslednjem kraju pometajo cesto komaj enkrat v tednu, a potrebno bi bilo vsaj enkrat vsaki dan. V Opatiji vize tablice in napisi, da se ne sme naglo voziti, na Voloskem ni takih tablic in tu vozijo s vso silo po sredi mesta po dnevi in po noči. V Opatiji polivajo cesto prav obilno, na Voloskem komaj enkrat na dan. Rasvetljava v Opatiji je dovoljna vsaj po glavni cesti, na Voloskem je nedostatna tudi ta. Trebalo bi pa tu in tam, da se misli na postranske ulice in jih rasvetli. Na Voloskem imamo še noko drugo veliko neugodnost, da se namred iz kamenoloma v Preluki duje pokanje tudi po noči. Zdravim sicer ne škoduje to, če tudi ni prijetno, ali bolne, posebno pa nervozne, vznemirja silno. Tu in tam ni nikdar nedeljskega počitka, kakor da zakon ne velja tudi za ta kraj. Dela in vozi se ob nedeljah kakor ob drugih navadnih dnevih.

Še nekaj bi rad omenil, ali bolje bi bilo skoraj, da opustim. Premalo gledamo, kdo prihaja k nam in od kod. Zato pa imamo vse preveč vsakovrstnih postopadov, ki tavajo okrog tedne in tedne, ne da bi jih kdo povprašal, kaj iščejo. Tudi drugega smradu je tu, ne da bi se kdo zmenil za to. Skoro neverjetno je, in vendar sem čul tako, da imamo tu nad 20—30 dvojic, ki žive v divjem zakonu.

Gledajo naj torej oni, ki so poklicani v to, da se popravi vse to ter da postanejo ti lepi kraji nam vsem v ponos in dika vsega slovenskega rodu!

**Izjava Odbor „Slovenskega peškega pevkega društva v Ptuj“** je po časopisih naznanil, da bo leto veliki koncert dne 8. septembra 1894 v prostorih Narodnega doma oziroma v prostornem vrtu č. 60. minoritov v Ptuj. Vse priprave so bile tako urejene, da se koncert izvrši sijajno in dostojno. Vojška godba 47. o. in kr. pešpolka obljubila je sodelovanje in vojaška oblast sama določila dan koncerta in sprejela primerno saditje. Pred par dnevi pa je vojaška oblast odpovedala sodelovanje iz službenih ozirov. Podpisaneu odboru ni bilo mogoče pravčasno dobiti druge godbe. Toraj se mora običajni slavnostni koncert za leto odpovedati. Da se ustreže društvenim pravilam, skliče se pozneje občni zbor društvenikov v to svrhu, da se voli novi odbor, in da se glede lastne godbe ukrenejo koraki, ki bodo osigurali društvu možnost izvrševati svoj društveni namen.

Odbor „Slovenskega peškega društva“ v Ptuj.

**Odprava drž. Hetkov po 1 gld.** Z dnem 31. decembra 1895. leta ni nihče več obvezan, da vprejme državne papirnat goldinarje namesto gotovega denarja. Ti papirji imajo zatorej le do vključno 31. dec. 1895. v zasebnem prometu svojo nominalno vrednost, blagajne in uradi pa jih bodo vprejemali v plačilo še do vključno 30. junija 1896. Od 1. julija 1896. do 31. decembra 1899 bodo vprejemale te drž. papirje v zameno le še državne osrednje blagajne na Dunaju, od 1. januarja 1900 naprej pa nimajo nikake vrednosti več.

**Nova zaloga smodnika.** G. Petru Bernardonu, sodruženiku tvrčke Angelini & Bernardon, dovolila je kompetentna vojaška oblast, da sme prodajati smodnik na drobno in sicer sme imeti 1.) zalogo največ 200 kg. v sgradih smeljeknj. št. 1729 Sv. Mar. M. Doljna; 2.) zalogo največ 30 kg. v sgradih z.knj. št. 309 v Goranji Kjarboli (kampanja Ruskon) in 3.) zalogo največ 10 kg. v hiši št. 9 v ulici S. Nicolo.

**Nova telefonska zveza.** Dne 31. min. meseca odprla se je telefonska zveza Brno-Olomuc. Na novi telef. št. 1 sta se prva pogovarjala Olomuški župan pl. Engel in novozvoljeni Brnski župan vitez Wieser.

**Samomor.** 24letni vojaški kuhar Karol Jeliška s Dunaja, službujoč na cesarski jahti „Miramar“, je po noči na 1. t. m. skočil raz pomol sv. Karla v morje in se potopil. Njegovo sabljo in suknjo našli so na pomolu. Nedaleč od pomola čakali so nekateri mornarji s čolnom nanj, da se povrne, in isti mornarji, začuvši plosk, hiteli so na lice mesta, iskali so nesrečnika, a ni bilo več sledu o njem. Truplo samomorilčevega so našli še-le dne 1. t. m. popoldne na širokem morju. Pokojni Jeliška je ostavil pismo, v katerem izjavlja, da išče smrt zaradi nesrečne ljubzni.

**Napad na tramvaju.** Minolo soboto sveder je skučil na nek tramvajev voz 23 letni sidar I. I. (ime samolčimo) iz Barkovej, stanujoč v hiši št. 107. Mladenšč je bil ba je vinjen; viniki duhovi so mu šepetali, da naj ostane na pristopni deski, namesto da bi mirno sedel na voz. Tega, kakor se nam satrijuje, sprevednik ni mogel in ni smel dopustiti, ker bi bil le sprevednik imel sitnosti in odgovornost, ako bi mladenšč padel raz voz. Opomnil je zatorej gosta, da tam ne sme ostati, a ta se je na to strašno razjezil. Beseda je dala besedo in konečno je sidar hotel sprevednika napasti z nočem. Sprevednik pa, ne bodi len, pograbi sidarja za prai in ga trešči raz voz, kjer je oblešal v krvi. — Mimoidoči ljudje so ga pobrali in poklicali zdravnika iz sdravniške postaje, ki je konstatoval več ran na glavi in na rokah. Poneoredenega napadalec je vzel s seboj in mu obvezal rane. — Takó smo slišali to stvar iz kompetentne strani. Več gospodov, ki so bili na istem vozu, poslalo je svoje vizitnice ravnateljstvu Tramvaja, ker so pripravljeni svedočiti, da je postopal sprevednik v lastno obrambo.

**Koledar.** Danes (4.): Rozalija, dev.; Ida, grofija; — Jutri (5.): Lavrencij I., škof; Viktorin, šk. — Mlaj. — Solnce izide ob 5. uri 29 min., satoni ob 6. uri 20 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri s jutraj 22.5 stop., ob 2 pop. 28 stop.

**Loterijske številke,** izšebane 1. t. m.

|            |                     |
|------------|---------------------|
| Trat       | 28, 75, 53, 26, 24. |
| Lino       | 47, 38, 33, 83, 42. |
| Inomost    | 20, 76, 50, 87, 55. |
| Budimpešta | 15, 41, 82, 35, 79. |

**Policijsko.** Minolo nedeljo popoldne so zaprli 26letnega dninarja Šimna K. iz Koroške, ker je bil ukradel nekemu svojemu tovarišu srebrno uro, vredno 6 gld. — Predvčerajšnjem s jutraj je ulomil neznan tat v vratarjevo ložo v hiši št. 7 ulice delle Acque ter odnesel 2 para čevljev in jeden par škorenj v skupni vrednosti 7 gld. — Predainočnem so prijeli stajarji v ulici del Crocefisso 31letnega težaka Ivana L. iz Trsta, ker je bil brez varoka surovo napadel nekega duhovnega. Nasilneža so odvedli v zapor ter ga stavili na razpoloženje sodišču. — Minolo soboto sveder je zapril polic. ofio. gosp. Tiz 26letno zasebnico Pavlino Mulič iz Šmihelja, okraja Celovškega, ker je išče deželno sodišče Graško. Muličeve dolžijo, da je ukradla zlat prstan s dragocenimi kamenčki, vreden 200 gold., ter 11 gld. in 5 gold. 80 nvč. v gotovem denarju.

## Najnovejše vesti.

**Dunaj 3.** Današnja „Montagerevue“ objavlja članek, v katerem trdi, da propadajo parlamentarne stranke, na katerih stoni sedanja koalicijska. Liberalci in konservativci da se pobijajo medsebojno, provarčujoč si mnogo materialne škode. V Lvovu da spletajo zvezo med Poljaki in liberalci; sedaj da je umevno, zakaj so nezivljali v parlamentarnem smislu drja. Plenorja „samolkega državnika“ ter ga imenovali avstrijskega Moltkeja. V Lvovu pa se je Plenorju hkrati odvzel jezik, ker se nadeja, da se mu posreči s pomočjo političke lahkoudanosti končati svoje delo v razrušenje koalicijske. „Montager.“ dodaje še, da se je za sagnjenim odrom že spremenil politički prizor.

**Gradec 3.** Včeraj je odprl trg. minister grof Wurmband shod za povadigo obiskovanja tujcev.

**Landkron 2.** Nj. Vel. cesar je dospel danes s jutraj s sijajnim sprometvom semkaj, da prisostvuje vojaškim vajam. Ljudstvo je pozdravljalo Nj. Voličanstvo s navdušenimi „Slava“-in „Hoch“-klici.

**Budimpešta 3.** Kljub tajitvi vladnih krogov, ni resnična vest, da misli v kratkem odstopiti minister notranjih poslov Hieronymi, kakor je bil to prijavil „Budap. Tgbl.“, je ista vendar jako verojetna, ker smatra Hieronymi svoje stališče omajeno valed tega, ker je bilo njega popotovanje po Transilvaniji brezuspešno.

**Belgrad 3.** Danes so se vrnili iz Niša semkaj vsi ministri. Širi se govorica o novi ministerški krizi, ki je verojetna že zaradi tega, ker je splošno snan razpor med Nikolajevićem in Andunovićem. — Kralj in Milan se vrata semkaj dne 9. t. m. Do tedaj, menda že dozori kriza, kakor meni „Dnevni list“.

**Belgrad 3.** Iz Sredca in iz drugih bolgarskih mest prihajajo prišadi Cankovega. Doslej jih je tukaj 48. Imeli so že več tajnih posvetovanj, o katerih ničesar ne pride v javnost. Tu se govori, da namerujejo nekaj posebnega proti Bolgaraki.

**Peterburg 3.** Koloman Tizza je govoril včeraj v Velikem Varsldinu v navsočnosti nad 1000 svojih volilcev o cerkveno-politiških sakonih. Povdarjal je, da sahteva to preosnovno velika večina naroda (?) ter da je preosnova v interesu dežele.

**Rim 3.** Položaj v Siciliji postaja od dne do dne nevarnejši. Razvon še na lice mesta odposlanih orožnikov in stražnikov, odpolše se jih v kratkem izdatno število. Glavni ravnatelj stražnikov javne sigurnosti posvetoval in dogovarjal se je v ta namen včeraj s po veljnikom orožnikov.

### Trgovinske brnjavke.

**Budimpešta.** Pšenica za jesen 641—64g, za spomlad 690—692. Koruza za sept.-okt. 6— do 605. Oves za jesen 617—619. Rž za jesen 524—526.

Pšenica nova od 78 kil. f. 645—650, od 79 kil. f. 650—655, od 80 kil. f. 655—660, od 81 kil. f. 665—670, od 82 kil. for. 670—675.

Jetmen 620—640; prosa 570—6— Paudbe in popraščevanje po pšnici dobro. Prodalo se je 40.000 mt. st. mirno, 2 in pol nvč. oenoje. Rž 5 nvč. dražji. Oves 5—10 nvč. zopet dražji. Vreme: lepo.

**Praga.** Nerafinirani sladkor za september f. 1470 nova roba za december f. 1405, obilni dež.

**Havra.** Kava Santos good average za september 9725, za december 86.

**Hamburg.** Santos good average za september 7650, december 6975, mare 67—, stalno.

| Dunajaka borska 3. septembra 1894. |                  |         |
|------------------------------------|------------------|---------|
| Državni dolg v papirju             | predvčeraj danes |         |
| „ v srobru                         | 9885             | 9875    |
| Avstrijska renta v zlatu           | 9880             | 9845    |
| „ v kronah                         | 12365            | 12345   |
| Kreditno akcije                    | 9770             | 9795    |
| London 10 Lat.                     | 37070            | 36975   |
| Napoleoni                          | 12410            | 12410   |
| 100 mark                           | 9881/2           | 988     |
| 100 italj. lir                     | 6090             | 60871/2 |
|                                    | 4485             | 4480    |

## Otvoritev „CSARDE“.

Niže podpisani naznanja slavnemu občinstvu da je odprl dne 1. septembra t. l.

## Csardo „alla Posta“

v ulici Molin Piccolo št. 1. (pod „Delavskim podp. društvom“)

kjer se dobivajo vsakovrstna sveža jedila, kakor gujat, salami itd. Toči izvrstno pivo po 26 nvč. liter.

Priporočajoč se slavnemu občinstvu za mnogobrojni obisk

beležki udani

Josip Mirt.

## DOBER GLASOVIR

je na prodaj  
cena 45 gld.

Vpraša naj se v zalogi bicyklov na novi cesti št. 18 blizu Jutmanove pivovarne v Trstu.